

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 29. september 2025

Orientering nr. 18/2025

Landsstyret følger dronesagen i Danmark tæt

Lagmand Aksel V. Johannesen udtalte den 25. september 2025 til onlinemediet Vágaportalurin, at landsstyret snarest vil holde møde om situationen med droner i dansk lufrum med henblik på at kunne forberede sig, hvis en sådan situation skulle opstå omkring Færøerne, herunder kunne spore, hvor dronerne kommer fra. Landsstyrets forberedelse indebærer også kontakt med danske myndigheder.

Landsstyremand for justitsanliggender, Bjarni Kárasen Petersen, bekræftede den 26. september 2025 over for KVF, at landsstyret mødes om sagen mhp. at følge situationen nøje og har etableret kontakt til den danske regering. Der er desuden planer om at indkalde Kreppuráðið (Strategisk Krisestab for Færøerne). Han understregede, at der ikke er en konkret militær trussel mod Færøerne.

Lagtingsbehandlingen af sanktionslovforslaget udskydes

Sagen i Lagtinget om at etablere lovhjemmel til at forbyde skibe fra to russiske rederier (Murman SeaFood og Norebo JSC) overgik til Udlandsudvalget ifm. 1. behandlingen af lagtingslovforslaget den 28. august 2025. Udvalget har efter reglerne en frist på en måned til at afgive betænkning. Formand for Udlandsudvalget, Bjarni Hammer (Javnaðarflokkurin), oplyste den 27. august 2025 til KVF, at han har bedt om at få fristen forlænget, og at han går ud fra, at udvalget kan afgive betænkning i løbet af oktober måned. På spørgsmål om hændelserne med droner i Danmark den seneste tid vil påvirke behandlingen af lagtingslovforslaget i udvalget, svarede Bjarni Hammer, at det forventer han slet ikke. Trods dronesagens alvor, ser han ikke en sammenhæng mellem de to sager. Udlandsudvalgets næste møde holdes tirsdag den 30. september 2025.

Meningsmåling om rigsfællesskabet

En meningsmåling, som Spyr.fo har foretaget for Sambandsflokkurin i Folketinget, og som er offentliggjort den 18. september 2025, viser, at 59 pct. af færingerne ønsker, at Færøerne får større selvbestemmelse, men inden for riget. 25 pct. ønsker løsrivelse fra Danmark, mens 16 pct. ønsker at bevare den nuværende forfatningsmæssige ordning uændret. Deltagerne i målingen har desuden svaret på, hvordan de forholder sig til ”det nationale kompromis”, som fem lagtingspartier uden om Sambandsflokkurin, er enige om. Ifølge det nationale kompromis skal Færøerne opnå egen kompetence i udenrigs- og sikkerhedspolitikken via selvstændighed i kombination med at indgå i et nyt fællesskab med Danmark (se bl.a. Orientering nr. 13/2025 og Temaorientering nr. 2/2025). 20 pct. føler sig ifølge målingen meget utrygge ved det nationale kompromis, 24 pct. føler sig utrygge, 28 pct. hverken trygge eller utrygge, 17 pct. føler sig trygge, og 12 pct. føler sig meget trygge.

Tolkningen af meningsmålingen har været til debat især på de politiske partiers sociale medier. Sambandsflokkurin udlægger målingen som udtryk for opbakning til partiets linje om, at udvidelse af Færøernes selvbestemmelse, herunder udenrigspolitiske beføjelser, kan og bør ske inden for det eksisterende rigsfællesskab. Omvendt tolker både landsstyremænd for justitsanliggender, Bjarni Kárasen Petersen (Framsókn), og Javnaðarflokkurin målingen som udtryk for, at der netop er opbakning til det nationale kompromis. Ifølge disse partier hviler Sambandsflokkurins spørgsmål om større selvbestemmelse inden for riget i målingen på en forkert præmis, da det slet ikke er muligt at opnå øget (udenrigspolitisk) selvbestemmelse inden for grundlovens rammer, jf. den danske grundlovsfortolkning.

Lovforslag om abort skaber uro i Sambandsflokkurin

Lagtingsmedlemmerne Ingilín Didriksen Strøm (Javnaðarflokkurin), Hervør Pálsdóttir (Tjóðveldi), Karlot Hergeirsson (Framsókn) og Eyðdis Hartmann Niclasen (Sambandsflokkurin) fremsatte den 23. september 2025 forslag til lagtingslov om abort, der bl.a. vil indebære ret til fri abort indtil udgangen af 12. graviditetsuge.

Mens det var været praksis i Sambandsflokkurin, at lagtingsmedlemmerne står frit i etiske spørgsmål, har det givet anledning til uro i partiet, at Eyðdis Hartmann Niclasen er gået sammen med medlemmer af koalitionspartierne om at fremsætte forslaget. Flere medlemmer har meldt sig ud af Sambandsflokkurin med henvisning hertil. Efter et møde med forpersonerne for lokalforeningerne den 26. september 2025, har formand for Sambandsflokkurin, Barður á Steig Nielsen, oplyst, at der fremover skal være flertal i Sambandsflokkurins lagtingsgruppe til, at et medlem kan være forslagsstiller. Herudover står medlemmer af partiet fortsat frit i etiske spørgsmål. Løsningen har ikke konsekvenser for Eyðdis Hartmann Niclasen i forhold til det aktuelle forslag om abort. Forslaget 1. behandles den 30. september 2025.

Ældreområdet: Udfordringer og løsninger

Búskaparráðið (Færøernes Økonomiske Råd) afgav den 25. september 2025 en temaredegørelse om kommuneøkonomien og ældreområdet. Hovedkonklusionerne i redegørelsen, der kan findes [her](#), er, at:

- Kommunernes udgifter til ældreområdet vil stige kraftigt de kommende år, hvor der bliver flere ældre, og hvor behovet for personale og plejeboliger vil stige. Der vurderes behov for at etablere yderligere 300 pleje/ældreboliger de kommende 10 år svarende til et finansieringsbehov på 1,2 mia. kr. (2025-priser).
- Investeringer i større og mere effektive enheder bør prioriteres, så enhedsomkostningerne på ældreområdet reduceres, og den begrænsede arbejdskraft udnyttes optimalt.
- Der vil være behov for mange flere ansatte med de nødvendige faglige kompetencer på ældreområdet, og det forudsætter bl.a. forbedrede uddannelsesmuligheder, der allerede i dag er udfordret.
- Kommunerne bør organiseres i større enheder, og finansieringsmodellen bør revideres for bl.a. at sikre en mere effektiv drift. Alternativt kan det overvejes, at ældreområdet flyttes tilbage til landet.
- Landets myndigheder bør bl.a. sikre ensartet serviceniveau i hele landet; at kommunernes budgetter tager højde for de fremtidige udfordringer med stigende driftsudgifter samt en koordinerende og rådgivende enhed på ældreområder, som kan lægge en overordnet plan og udarbejde årsrapporter.

Landsstyrekvinde for finansanliggender, Ruth Vang, peger i en kommentar til redegørelse på, at en kommunal bloktilskudsordning vil være den enkleste løsning på en fremtidig finansieringsmodel.

Finanspolitisk regelsæt

Landsstyret har udarbejdet udkast til lagtingsforslag om et finanspolitisk regelsæt, som er i høring og forventes fremsat for Lagtinget senere på året. Initiativet kommer i forlængelse af landsstyrets koalitionsgrundlag fra 2022 og er i tråd med Búskaparráðiðs gentagne anbefalinger om at indføre en strammere styring af landets offentlige udgifter (se bl.a. Orienteringerne nr. 14/2025, nr. 7/2025 og nr. 5/2025). Ifølge forslaget må finanslovens driftsudgifter samlet set maksimalt overstige driftsudgifterne det foregående år med 1 pct., justeret for løn- og prisstigninger. Forslaget omfatter også anlægsbevillinger, som skal følge en årlig investeringsplan vedtaget af Lagtinget, og som dermed ikke kan overstige de rammer, der politisk er besluttet. Det oplyses i lovbemærkningerne, at reguleringen i første omgang kun omfatter landet, og at der dels arbejdes videre med en regulering for hele den offentlige sektor, dels med andre faktorer, fx at sætte grænser for offentlig låntagning og at indføre krav om strukturelt overskud.

Konference om køn og fraflytning

Ligestillingsrådet, der er et selvstændigt råd under Almanna- og mentamálaráðið (landsstyreområdet for social- og kulturanliggender), satte under konferencen ”Køn og fraflytning” den 19. september 2025 emnet, der udgør en samfundsmæssig udfordring på Færøerne, under debat. På konferencen deltog bl.a. landsstyremand for social- og kulturanliggender, Eiríkur í Jákupsstovu (Tjóðveldi), repræsentanter fra Lagtingets partier og eksperter. Hagstova Føroya (Færøernes Statistik) oplyste, at 40 pct. af hver årgang tager til udlandet for at uddanne sig, og af dem flytter kun ca. halvdelen tilbage til Færøerne. Færøerne mister således hver femte unge i hver årgang. Det er samtidig kvinderne, der i større udstrækning ikke flytter tilbage, og i aldersgruppen 20 og 35 år er der således 122 mænd for hver 100 kvinder på Færøerne. *”Det færøske fraflytningsmønster indebærer, at kvinder i mindre grad er med til at forme samfundet. Det er et ligestillingsproblem, som vi må forsøge at løse i fællesskab”,* sagde forkvinde for Ligestillingsrådet, Halla Nolsøe Poulsen. På samme linje var landsstyremand Eiríkur í Jákupsstovu: *”Ligestillingsspørgsmål er ikke individuelle anliggender, de er ikke private, men et spørgsmål om fælles samfundsmæssige tiltag, forståelse og fremskridt”.*

Moody's justerer sin vurdering af Føroya Banki

Kreditvurderingsbureauet Moody's har den 19. september 2025 justeret sin vurdering af Føroya Banki, der opnår vurderingen A2, dog med negative udsigter. Området ”Long-term Issuer Rating” ændres fra A1 til A2, mens vurderingen af alle øvrige områder er uændret siden seneste vurdering fra oktober 2024. Nedjusteringen af ”Long-term Issuer Rating” skyldes en ændret kapitalsammensætning sammenholdt med Moody's vurderingsmetode, og de negative udsigter relaterer sig til udviklingen i lån til svage erhvervskunder. Administrerende direktør i Føroya Banki, Turið F. Arge, udtaler: *”Vi glæder os over, at vi igen har fået en god vurdering, og at Føroya Banki som helhed anses for at være en solid og sikker virksomhed med lav risiko. ... Overordnet set har vi en kundebase, der står stærkt og formår at opfylde sine forpligtelser, så vi vurderer, at fremtidsudsigterne som helhed er gode”.* Moody's vurdering kan læses [her](#).